7/3025

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 026.21/2004/SPGY/320122
Konu : Yazılı Soru Önergesi

1 Ekim 2004

SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 08.07.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6165 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Onur Öymen'in 7/3025 Esas No'lu yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: Soru önergesi yanıtı

7/3025

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ONUR ÖYMEN'İN YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

İslam Konferansı Örgütü Dışişleri Bakanlarının 14-16 Haziran 2004 tarihleri arasında yaptığı toplantıda Kuzey Kıbrıs "Kıbrıs Türk Devleti" olarak zikredilmiştir. Konferansın devletin resmi ismi olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tabirini kullanmayıp Kofi Annan Planı'daki Kıbrıs Türk sıfatını kullanmasının sebebi nedir? Bizzat Kofi Annan Planı'nda, Kofi Annan'ın 7 Mart 2004 tarihinde ilgili ülkelerin liderlerine gönderdiği mektupta ve referandumdan önce Güvenlik Konseyi'ne sunduğu raporda Plan, 29 Nisan tarihine kadar bütün ilgili taraflarca onaylanmadığı takdirde hukuki varlığını ve geçerliğini yitireceği belirtilmiş ve bu nedenle fiilen hukuki varlığı sona ermişken İKÖ Konferansı'nda niçin Plan'daki ifade benimsenmiştir?

Hükümetimiz İslam Konferansı toplantısında Kuzey Kıbrıs'ın resmi adı olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sıfatıyla zikredilmesi için çaba göstermiş midir? Gösterdiyse, bu girişimin sonuç vermemesinin sebebi nedir?

YANITLAR:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) ilanından önce Kıbrıs Türk Federe Devleti (KTFD), Senegal'de 1978 yılında yapılan 9.İslam Konferansı Örgütü Dışişleri Bakanları Konferansı'nda (İDBK) "Turkish Muslim Community of Cyprus" adı altında İKÖ'ye gözlemci olarak katılmıştır. 1980 yılında İslamabad'da yapılan 11. İKÖ Dışişleri Bakanları Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda 1981 yılında Bağdat'ta düzenlenen 12. İDBK'dan itibaren ise, gözlemci statüsü aynı kalmakla birlikte, KTFD'nin İKÖ'de temsil edildiği isim "Turkish Muslim Community of Kıbrıs" olarak değişmiştir. 1983 yılında KKTC'nin ilanından sonra bu isimde herhangi bir değişiklik olmamıştır.

12-14 Kasım 2000 tarihleri arasında Doha'da yapılan 9. İKÖ Zirve Konferansı'nda KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş "Turkish Muslim Community of Kıbrıs" isminin "Turkish Republic of Northern Cyprus" şeklinde değiştirilmesini talep etmiştir. Sayın Denktaş bu konuda İKÖ Genel Sekreteri ile İKÖ üyesi ülkelerin Devlet Başkanlarına sırasıyla 23 Ocak ve 21 Şubat 2001 tarihlerinde birer mektup göndermiştir.

14-16 Haziran 2004 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen 31. İKÖ Dışişleri Bakanları Konferansı'nda Kıbrıs konusunda kabul edilen karar, KKTC ve GKRY'de 24 Nisan 2004 tarihlerinde düzenlenen referandumlar sonrasında ortaya çıkan yeni durum ışığında hazırlanarak Cidde'de 9-12 Mayıs 2004 tarihlerinde düzenlenen İKÖ Yüksek Düzeyli Memurlar Toplantısı'na sunulan karar tasarısına dayanmaktadır.

Kıbrıs Türklerinin İKÖ'de bugüne kadar temsil edildiği "Kıbrıs Türk Müslüman Toplumu" sıfatının değiştirilmesi, Cidde'de yürütülen gayriresmi istişarelerin ana müzakere noktasını oluşturmuştur. Tarafımızdan hazırlanan karar tasarısında Kıbrıs Türklerinin bundan böyle Sayın Denktaş'ın 2000 yılındaki önerisi doğrultusunda "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" adı altında İKÖ faaliyetlerine katılmaları hususuna yer verilmiştir. Ancak, bazı İKÖ üyesi ülkeler karar tasarısında açıkça "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" veya "Kıbrıs Türk Devleti" ibaresinin yeralmasına karşı çıkmışlar, bunun KKTC'nin tanınması anlamına

geldiğini ileri sürmüşlerdir. Yapılan yoğun görüşmeler sonucunda, Kıbrıs Türklerinin "BM Genel Sekreteri'nin çözüm planında yeralan isimle" temsili formülü geliştirilmiş ve Pakistan, Yemen, Malezya, Azerbaycan, Sudan, Sierra Leone, Bangladeş ve Gine temsilcilerinin ardarda söz alarak karar tasarısına kuvvetli ifadelerle destek vermeleri neticesinde bu yazım üzerinde mutabakat sağlanabilmiştir. Buna rağmen bazı İKÖ üyesi ülkeler bu formülün de daha önceki İKÖ ve BM kararlarıyla çelişip çelişmediği hususunda tereddüt izhar etmişlerdir.

"Kıbrıs'ta Durum" başlıklı tasarının İstanbul'da Siyasi Komite toplantısında ele alınması sırasında da bazı İKÖ üyesi ülkeler, karar tasarısındaki mevcut ifade ile KKTC'nin tanınması kastedildiği takdirde, bunu kabul etmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Hatta bu ifadenin "Turkish Cypriot Constituent State of the United Cyprus Republic" şeklinde değiştirilmesi talebiyle de karşılaşılmıştır. Ancak neticede tasarının değişikliğe uğramadan kabulü sağlanmıştır.

Kabul edilen bu kararla şimdiye kadar İKÖ faaliyetlerine "Kıbrıs Türk Müslüman Cemaati" (Turkish Muslim Community of Cyprus) adıyla iştirak etmekte olan Kıbrıs Türk tarafının tabelası "Kıbrıs Türk Devleti" (Turkish Cypriot State) olarak değiştirilmiştir. Böylece, her ne kadar Kıbrıs Türk tarafının gözlemci konumu devam etmekteyse de, temsil seviyesi bu kararla önemli ölçüde yükselmiş ve Kıbrıs'ın kuzeyinde ayrı bir devlet bulunduğu gerçeği İKÖ üyesi ülkeler tarafından kabul edilmiş olmaktadır. Bu da KKTC'nin İKÖ içindeki statüsü bakımından önemi yadsınamaz bir gelişme teşkil etmiştir.

Kararda ayrıca, İKÖ üyesi ülkeler, Kıbrıs Türk tarafıyla her türlü ilişkiye "doğrudan" girmeye davet olunmuşlardır. Bunun yanısıra,

- Kararın çeşitli yerlerinde Kıbrıs Türk tarafından bahsolunurken "halk" teriminin de kullanılmış olması,
- Kıbrıs Rumlarının Kıbrıs Türklerini temsil etmediğine,
- Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum taraflarının eşit statüde oldukları ve birbirlerine tahakküm edemeyeceklerine,
- Kıbrıs Türk halkının kendinde mevcut olan kurucu yetkisini (inherent constituent power) kullandığına,
- Kıbrıs'ta referandumlar sonrasında yeni ve kapsamlı bir değerlendirme yapılması ihtiyacının ortaya çıkmış olduğuna,
- Uluslararası camiaya Kıbrıs Türklerine yönelik izolasyonun kaldırılmasına yönelik çağrıda bulunulmasına,
- Kıbrıs Türklerine yönelik izolasyonun kaldırılması için İKÖ üyesi ülkelere Kıbrıs Türkleriyle ulaştırma, ticaret, turizm, kültür, enformasyon, yatırım ve spor konularında doğrudan (direkt) ilişki kurmaları çağrısında bulunulmasına ve
- İKÖ Genel Sekreteri'nin, İslam Kalkınma Bankası'nın Kıbrıs Türk tarafının kalkınma projelerine katkı sağlaması için yöntemler aramaya davet edilmesine ilişkin ifadeler kararda yer alan diğer olumlu unsurlardan bazılardır.

Sonuç olarak sözkonusu karar, İKÖ'nün Türkiye ve KKTC'ye siyasal düzeyde verdiği güçlü bir destek niteliğindedir. Bu destek İstanbul Deklarasyonu'nda ve toplantı sonunda yayımlanan Nihai Bildiri'de de teyit edilmiştir.